

BIBLIOTEKA E QYTETIT LEZHË

U krijua si një sallë modeste leximi Brenda ambienteve të ish shtëpisë së kulturës të qytetit të Lezhës. Me 1962 biblioteka me një fond prej 1200 librash, kaloi në katin e dytë të ish kinema “Drinit”. Në këtë kohë u hap edhe reparti i të vegjëlve. Për nevoja zgjerimi, më 1976 si bibliotekë u përdor një ndërtesë njëkatëshe në bregun e “Drinit”. Në atë kohë, librat në gjuhë sllave zinin pjesën më të madhe të fondeve. Në vitet '90 biblioteka arriti në 65.000 ekzemplarë, libra e dokumenta me rreth 15.000 tituj.

Pak histori...

Historia e bibliotekave është e pandarë nga lashtësia e gjuhës dhe e kulturës së popullit shqiptar. Krahas të dhënave për historinë, zbulimet arkeologjike dëshmojnë për ekzistencën edhe të bibliotekave. Lissus-i antik mendohet të jetë njëra prej qendrave të hershme të depozitimit të dokumentave, krahas Durrësit, Beratit, Finiqit e Apollonisë. Fillimet e botimeve të para në gjuhën shqipe në shek.16-të edhe në rrethinat e Lezhës, përkojnë me hapjen e shkollave si ajo e Blinishtit e Pllanës në vitet 1638. Pjetër Bogdani në veprën “Çeta e Profetëve”, shkruan për përpjekjet e ungjit të tij për ngritjen e bibliotekës dhe ruajtjen e librave të saj. Sipas të dhënave, bibliotekat e para në trevat e Lezhës i përkasin shek.19-të e fillimit të shek.20-të. Ato gjëndeshin kryesisht pranë institucioneve fetare, apo ishin përkatësi e personave kulturdashës. Fondi i tyre, sado të ketë qenë, pasqyron nivelin intelektual të kohës, prirjet dhe dëshirat e hershme, përpjekjet për kulturë e dije.

Shënime të kohës dëshmojnë për bibliotekën e Shkodrës, e krijuar në fundin e shek 19-të prej myftiut të njohur të Tabakëve. Ajo ishte e pasur me dorëshkrime në shqip, të shkruara në alfabetin turk me mbi 2000 vëllime me përmbajtje teologjike, filozofike e juridike në gjuhët arabe, perse e turke.

Kolegji i Troshanit në rrethin e Lezhës u hap më 14 qershor 1882 prej padër Marian Pizzochini prej Palmonovet dhe padër Gjon Pjerino prej Bergamos. Aty pati një bibliotekë të cilën e çfrytëzuan jo vetëm pedagogët dhe meshtarët, por edhe ish nxënësit e këtij kolegji si Fishta, Gjeçovi etj. Kolegji në një kohë ishte qendër Noviciate. Aty janë dhënë lëndë filozofike e teologjike të nivelit të lartë. Biblioteka e Troshanit qëndroi si e tillë deri në vitin 1967.

Sappa apo Zadrime e sotme ku ka shërbyer Frang Bardhi, autor i të parit fjalor të gjuhës shqipe dhe i shumë relacioneve, për ligj arsytimin që aty të ketë patur edhe një bibliotekë. Përmendim këtu faktin se kur Bardhi u ul për të shkruar “Apologjinë e Skënderbeut”, na thotë se iu desh të konsultohet me gati 120 shkrime, libra e autorë botuar asokohe rreth heroit tonë të madh.

Përmendet edhe biblioteka e Gaspër Gurakuqit, etnograf, studiues i historisë, për shumë vjet meshtar në famullinë e Dajçit të Zadrimes. Biblioteka i përket fillimeve të shek. 19-të. Pati mbi 1500 ekzemplarë librash fetarë dhe për qëllime mësimore. Biblioteka qëndroi deri në vitin 1967. Një pjesë e këtij fondi ruhet sot në Bibliotekën publike të Lezhës. Biblioteka e re e qytetit të Lezhës përfundoi nëqershorin e vitit 2001. Punimet për ndërtimin e saj kishin filluar që me 1988. Aktualisht biblioteka ka 5 salla leximi me një kapacitet të ulës prej 250 vendesh të njëkohshëm dhe konkretisht: salla e librit shqip dhe të përkthyer, albanologji, gjuhëve të huaja, sallën e arshivës dhe të të vegjëleve. Veç këtyre, në shërbim të lexuesve e përdoruesve është hollë në katin e dytë, ku shërbehet shtypi korent, hapen ekspozita e panairë libri dhe zhvillohen veprimtari bibliotekare e kulturore.

Biblioteka disponon një fond prej rreth 100.000 ekzemplarësh me mbi 25.000 tituj. Në shërbim të përdoruesve ka libra e përkthime artistike në shqip e gjuhë të huaja, si dhe një fond prej rreth 7000 ekzemplarësh të periodikut, kryesisht të periudhës 1958 e këtej. Por fondet e bibliotekës ruajnë edhe një numër revistash e dokumentesh që i përkasin gjysmës së parë të shek. 20, koleksione të revistave tash-më të njohura si “Hylli I Dritës”, “Leka”, “Zani i shna Ndout”, “Lajmëtari i zemrës së Jezu Krishtit” etj.

Përmendim një fond tashmë të rrallë, libra e dokumente prej 1100 ekzemplarësh, kryesisht të literaturës religjioze në gjuhët latinisht, italisht e turqisht etj, 74 prej të cilave inkunabula, që u përkasin botimeve të periudhës para vitit 1830.

Fondet, ndarë sipas tematikës janë: 1-Libra shqip e të përkthyer: 19130 tituj me 72728 ekzemplarë.

2-Libri i huaj: 6620 tituj me 8800 ekzemplarë.

3-Albanologji: 1020 tituj me 6294 ekzemplarë.

4-Atikuarë 75

5-Libra për fëmijë: 1989 tituj me 16511 ekzemplarë.

6-Periodiku në shqip: 58 tituj me 5100 ekzemplarë.

7-Periodiku i huaj: 34 tituj me 1920 ekzemplarë.

Biblioteka e Lezhës një ndërtesë trekatëshe me ambiente të bollëshme, ka thuar se gjithë paisjet e nevojshme për punë normale e një shërbim të kohës. I gjithë fondi është i sistemuar e i përpunuar sipas standarteve të reja. Biblioteka u shërben banorëve të qytetit të Lezhës e Shëngjinit, zonave e ngulimeve të reja në afërsi të tyre, prej më shumë se 40.000 banorësh. Por, ajo është hapur edhe për çdo banor e lexues edhe jashtë periferisë së qytetit të Lezhës.

Me kalimin në mesin e re, është bërë riorganizimi i fondeve sipas formateve dhe materialeve bibliotekare, duke kaluar nga sistemi fikse, në sistemin e ri të klasifikimit dhjetor universal (KDU), sipas standarteve të reja bashkëkohore. Theksojmë se shërbimi këtu është me fonde të hapura. Koleksionet janë renditur sipas fushave të dijes. Lexuesi paraqitet pranë autorit a rubrikës që dëshiron, e merr vet librin a doku-mentin dhe sipas nevojës e huazon për përdorim të përkohshëm në shtëpi. Kjo praktikë ka lehtësuar shërbimin, ka rritur shkallën e interesimit dhe informimit të përdoruesve.

Në punën e vet biblioteka është përpjekur të ofrojë shërbime bazuar në kërkesat e komunitetit. Gjatë planifikimit të punës vjetore, janë përcaktuar edhe prioritetet. Pozitive është se shërbimet nuk vijnë më si rezultat i trysnive ideologjike, politike apo fetare. Ato synojnë për një reflektim më të mirë të ndryshimeve të ndodhura në qytetarinë lezhjane si: lëvizjet si rezultat i ardhjeve nga zona të tjera, ndryshimet në strukturën familjare, problemet e punësimit, mënyrat e komunikimit e diversitetet kulturore. Në këtë drejtim, ky institucion po e ndërton punën duke patur parasysh psikologjinë e trashëguar e kulturën tradicionale, por edhe përdorimin e teknologjive të reja. Jemi të detyruar ende të pranojmë si prioritet e të mbështetemi në metodat gojore, për të kaluar dalëngadalë në përdorimin e teknikave të reja të komunikimit e informacionit.

Biblioteka ka hyrë në këtë rrugë. Ajo disponon një sistem prej 7 kompjuterash, printer e fotokopje, të cilat shërbejnë për krijimin e një sërë të dhënash, bazuar në programin CDS/ISIS. Ka përfunduar memorizimi i fondeve në sallën e gjuhëve të huaja, për të vazhduar me fonde të tjera. Së shpejti biblioteka do të ofrojë edhe shërbimin me internet. Ajo synon të kthehet në një portë lokale drejt dijes, në një qendër komunikimi dhe informacioni. Në vazhdimësi ajo zhvillon edhe veprimtari, të cilat ndikojnë në kulturën njerëzore e intelektuale. Promovimet e librave, diskutimet krijuese e veprimtaritë me të rinj të shkollave të mesme e të sistemit 9-vjeçar, ciklet e bisedave për letërsinë, veprimtaritë me shkrimtarë dhe krijues, kanë bërë që ndikimi e prirja për t'u frekuentuar të jetë e konsiderueshme. Ashtu edhe rrezatimi kulturor e përfitimi qytetar. Tashmë në disa prej këtyre veprimtarive është krijuar një përvojë si ato për "Ditën botërore të librit", "Ditën e poezisë", veprimtaritë për "Muajin e letërsisë" etj. Po kështu interesante janë ekspozitat e librit e etnografisë, ekspozitat e pikturës e të fotografisë, të cilat kanë ngjallur interes dhe janë mirëpritur. Biblioteka ka aktualisht 7 punonjës, 4 prej të cilëve me arsim të lartë, specializuar për bibliotekonomi. Stafit është me përvojë, me dëshirë e pasion për punën. Biblioteka është në shërbim të lexuesve në të gjitha ditët e javës: nga e hëna në të premte prej orës 8.00-15.00 ; të shtunave ajo gjëndet hapur prej orës 8.00-12.00 Të gjitha shërbimet ketu janë falas. Jeni të mirëpritur!